

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Qvæstio XVIII. In Titulum XVIII. De Furtis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](#)

QVÆSTIO XVIII.
IN TITULUM XVIII. DE FURTIS.

986

Anc materiam, quam ex professio tractant Theologi morales in 7. præcepto Decalogi, breviter expediam, secundum quod pertinet ad nostrum institutum, *Furtum* definit Zoësius h.t. n. i. *conrectationem rei alienæ, vel ejus usūs, possessionis, lucri faciendi gratiā.* Circa hanc definitionem multa movet Haunoldus tom. i. de Just. tr. 2. n. 251. præsertim quoad eum terminum *rei alienæ*; cùm quis possit furari *rem suam*, v.g. debitor, pignus apud suum creditorem; locator, rem locatam; deponens rem depositam, &c. quare dicit, furtum rectius definiri, quòd sit *occulta acceptio rei ab alio justè detentæ.* Et quamvis aliqui dicant, hanc esse *questionem de voce*, notandum tamen in jure *questiones de rociibus*, sæpius trahere sècum *questionem de re.* Nam multum interest, an quis sit *juridicè fur?* & *pænà, vel actione furti* conveniri possit? Deinde, si est *furtum*, res ablata usucapi non potest, nisi prius ad dominum suum redierit; securus, si non sit furtum. Similiter si quid auferatur ex hæreditate jacente, licet auferatur res aliena, seu non sua; non tamen committitur furtum simpliciter, sed crimen *expilat a hæreditatis sic ille.*

ARTICULUS I.

De variis speciebus furti.

987

Furtum aliud est *nocturnum*, aliud *diurnum.* Fur diurnus est, qui furatur in tanta solis luce, ut agnosci possit; nocturnus, qui non tali tempore. Secundò, aliud est *manifestum*, aliud *non manifestum.* Manifestum non dicitur, quod sit eo spéctante, cui fit, sed quod fur deprehendatur cum re furtiva eodem die, quo furatus est, & antequam rem eò, quo volebat, detulerit, sic, ut deprehendatur vel cum insecurione, vel saltem inclamatione, ut dicitur l. 2. ff. de furtis; si securus sit, dicitur non

manifestum. Sunt præterea quædam furtæ, quæ quia specialiter noxia sunt reipublicæ, specialia nomina habent, & effectus juris, ut crimen *peculatus*, crimen de residuis, *abiecatus*, *plagium*, *rapina* &c. de quibus pauca breviter insinuabimus ad rectam intelligentiam, cùm de his in hoc tractatu mentio fuerit. De rapina vero jam diximus à n. 974.

Prima species furti ratione materiæ ablatæ est crimen *peculatus*, quod est *furtum rerum publicarum*, dictum à pecore, eo tempore, quo Romani nihil in bonis habebant præter pecudes; hoc crimen tunc datur, quando furto accipitur publica res, quæ nempe ad Fiscum Regis, aut ad bona illius pertinet, aut ad civitatem Romanam. Nam si aliquid usurpetur de bonis aliarum civitatum privatarum, vel cæterorum oppidorum, non erit *peculatus*, sed *furtum simplex*, licet gravius. Hinc *depeculari* propriè est *furari ea, quæ ad rem pub. sive Principem, sive ad sacra pertinent.* *Peculatus* est valde affine crimen legis Juliae, *de residuis*, l. 2. & 4. §. lege Julia ff. ad legem Julianam *peculatus*, quod committitur, quando aliquis pecuniariam publicam apud se habet, nec illam in eo expendit, ad quod destinata est, sed eam convertit in proprium commodum, non quidem animo nunquam solvendi (jam enim esset *peculatus*) sed defraudans illius usū, ac emolumento Principem, aut communitatē, cuius est, aut alios, quibus ex præscripto Principis, aut communitatē tradenda fuerat. Præterea crimen *peculatus* datur, cùm quis pecuniariam publicam intercepit, aut quomodounque corrupit; ut, si in aurum, argentinum, vel æs publicum induxit ferrum. Idem est in sacra re, ut in vasis Ecclesiæ, aut religiosis ornamentis sepulchri. Unde lex Julia peculatus lata fuit contra illos, qui pecuniam, vel publicam, vel sacram, vel religiosam furantur: De hujus delicti poenis V. in Institut. de public. judic. §. Lex Julia. V. dicenda à n. 1001. & 1003.

Abie-

989 *Abiegitus* crimen committit, qui de armento, aut grege abigit aliquot capita simul, v.g. 10. oves, 5. porcos; aut unum ex magnis animalibus v.g. unum equum, aut unum, sive bovem, sive mulum, sive asinum, sive camelum &c. L. ult. C. de abiegiis. *Furtum sacrilegum* de jure canonico est, cum quis furatur *sacrum de sacro*, vel *sacrum de non sacro*, vel *non sacrum de sacro*; hoc est, cum quis furatur vel rem sacram de loco sacro; vel rem sacram de loco profano, vel rem profanam de loco sacro, quando scilicet ad hunc custodiæ, vel depositi causâ pervenit c. 20. & 21. 17. q. 1. Jure autem civili sacrilegium solum tunc committitur, quando quis furatur rem sacram de loco sacro l. 5. ff. de furt. Poenas peculatori sacrilegi, vide apud Haunold. tom 6. tract. 2. à n. 522. Hoc crimen est forimixti, c. cum sit & c. conquestus, de foro competente. Farinacius in praxi criminali p. 7. q. 172. n. 3. ex consuetudine tam solus Judex secularis de illo cognoscit, ut vult Julius Clarus §. *Sacrilegium* n. 3. V. n. 1003.

990 Crimine *Plagii* tenentur non solum, qui dolose homines intercipiunt, ac supprimunt, sed etiam, qui scientes, dolo malo, liberum hominem invitum emunt, vendunt, celant, vincent tenent; & ideo dicitur *furtum hominis*, quod committitur, quando servus surripitur Domino, vel filius familias Patri, vide Haunold. cit. tract. 2. à n. 530. Crimen *concussionis* generaliter incurrit, quicunque metu pecuniam, aut æquivalens extorquet indebitè ab aliquo; *specialiter* vero, *quantum ad legales penas*, concussio est, cum quis in officio constitutus, extorquet aliquid à subditis per metum, aut cum non vult facere quod tenetur, nisi dat à pecunia, aut, cum extorquet ultra constituta sibi stipendia; aut cum accusat, vel ab accusando defensit propter pecuniam. Colligitur ex L. *jabemus*, C. ad legem Julianam rep. & L. 1. ff. eodem. Ob hoc crimen punitur quis poenâ quadruplici I. q. 7. c. *Sancimus*, & tam ad Laicos, quam ad Clericos extenditur 23. q. 1. c. *militare*. V. n. 1004.

991 Crimini *stellionatus* nomen dedit stellio, animal veneficum, lacerta simile, distinctum coloribus, & humano generi valde invidum; quippe, cum intelligat exuvias multis morbis esse remedio, ubi primum illas deponit, statim devorat. Unde committit stellionatum (inquit Sylvester V.

stellio) qui est inconstans animo, varius verbo, vel factio, sicut, qui rem obligavit aliui, & deinde impignoravit alii, L. 3. ff. de crim. stellion. quod igitur in causis criminalibus vocatur *dolus*, in civilibus dicitur *stellionatus*. Deinde sicut in pecuniariis causis datur actio de solo in subsidium, ita in criminalibus quibuscumque, ubi titulus criminis deficit, crimen stellionatus objicitur, ut si quis vendidit tibi aurichalcum pro auro. V. n. 1006.

992 *Repetundarum* crimen contingit, vel de repetundis quis accusatur, qui in administratione Magistratus pecunias accepit, unde accipere non debuit tit. 48. ff. ad legem Julianam repetundarum, neque habet alios causas, quam genitivum & ablativum numeri pluralis. Crimen *expilate hereditatis* est, cum res hereditariae subtrahuntur, antequam heredes earum possessionem adipiscuntur. Crimen *fraudatae annonae*, cum portatores furantur virtualia, à republica ad exercitum missa. Crimen *fraudati censū* est, cum quis furatur publicam pecuniam sibi accommodatam; de quibus videri possunt plura apud Pereyram loc. cit. V. n. 1005.

ARTICULUS II.

De penis furti.

D E jure canonico Presbyter, aut Diaco- 993 nus, in furto captus, deponendus est, ut dicitur in c. *Presbyter* 12. dist. 81. intellige tamen de illo, qui in furto captus, sive deprehensus, & convictus fuit, vel evidentiâ facti, vel sententiâ; aut propriâ confessione; juxta gloss. ibid. V. *captus est*. Deinde cap. *Infames* 6. q. 1. fures indefinite infamia notantur, ut patet ex textu ibi: *Similiter fures*; quod accipendum est, si de crimen convicti, & condemnati sint ex actione criminali; non autem, si condemnati solum ad rei ablatâ restitutionem; quod fit, cum contra eos non proceditur actione furti, poenâ persecutoriâ; nam qui est infamis secundum leges, etiam infamis est secundum canones, nisi reperiatur statutum oppositum, Clericorum autem infamiam per Romanum Pontificem aboliri posse, colligitur ex c. *Euphemium* 2. q. 3. §. *hinc Colligitur*; ex quo vides hanc infamiam non incurri à fure occulto, sed manifesto, vel convicto in iudicio. Unde talis post restitutionem, & pœnitentiam, potest ad ordines promoveri per c. *fin. h. t.* secundum quod, ut talis sic promoveri pos-

214 Tract. in Lib. V. Decretal. Quæstio XVIII.

sit, ex præscripto textus requiritur 1. quod sponte fuerit confessus delictum. 2. Quod fatis fecerit damnum passo, si potuit. 3. Quod non fuerit publicè infamatus de furto. 4. Quod egerit pœnitentiam, vel saltem congruam ejus partem. 5. Quod alias sit idoneus.

994 Præter hæc not. 1. furem *sacrilegum*, non esse ipso facto excommunicatum, c. fin. h. t. excipe nisi furtum commiserit *vandalus Ecclesiam*, juxta dicta supr. Ex codem c. fin. colligitur, etiam eum esse furem, qui rem alienam mintis cautè dimissam, seu relictam in loco privato, vel publico, accepit, si non inquirat Dominum animo, si repererit, candem illi restituendi. De aliis poenis, de quibus agunt antiqui canones pœnitentiales, maximè c. *siquis* 17. q. 4. (cum non amplius sint in usu) nihil addendum censco.

995 Not. 2. Cum in c. 2. h. t. dicitur, pro *furiibus*, & *latronibus* in furando, & deprædando occisis, non esse orandum, sed si comprehensi, aut vulnerati, Presbytero, vel Diacono confessi fuerint, communionem non esse negandam, plura dubia implicari. Nam, cum dicitur pro illis non esse orandum, intellige, ideo, quia præsumuntur decepsisse in flagrantí delicto, mortaliter malo, *impénitentes*, ut colligitur ex c. *siquis* 17. q. 4. Excipe, nisi ex signis quibusdam exterioribus, de illorum pœnitentia constet. c. pro *obeuntibus* 13. q. 2. c. placuit. 23. q. 5. Et quamvis Basilius Pont. dc impedim. matrimonii c. 35. in fine, texum restringat, ad *raptore rerum Ecclesiasticarum*; verba tamen textus aperiè indefinita sunt, ibi: *fures*, & *latrones*.

996 Deinde cùm dicitur: *comprehensis*, vel *vulneratis*, non esse negandam communionem, si Presbytero, vel Diacono confessi fuerint, sensus est, si coram Diacono dederint *signa pœnitentia*; non verò, si Diacono fuerint *sacramentaliter confessi*; cum hic non habeat potestatem clavium. Et ideo in casu, quo coram Diacono dederint signa pœnitentia, vult, eis non negari *communionem*, nimirum sepulturæ, oblationum, & orationum; & *Presbyter*, atque *Diaconus*, ibidem nominantur principaliter, *tanquam testes signorum pœnitentia*, ob quæ sola, furi decadenti, Ecclesia negari vult Ecclesiasticam communionem; Sic Barbosa in cit. c. n. 5.

De poenis furto, jure civili, statutis a-⁹⁹⁷ gere pertinet ad Legistas ex professo; pauca solū, quæ instituto nostro deservire pos-
sunt (propter dicta lib. 1. de constitutioni-
bus) annotare vñsum est; præsertim ex ordinatione Carolina, in qua plura circa furta, per quam ordinatè constituta sunt. Inter poenas jure Cæsareo statutas furi, aliae sunt *civiles*; aliae *criminales*; Furto *manifesto pena civilis* imposta, est pecunia-
ria, nimirum, ut præter rem ablata, sol-
vat quadruplum; *non manifesto*, ut du-
plum §. *pena* & §. *ulte*. Instit. de obligat,
quæ ex delicto; quod intellige, secundum
æstimationem rei factam pro tempore, quo
furtum commissum est, sic Philippus
Braun. h. t. et si aliter sentiant Theologi cum
aliqua distinctione.

Inter poenas autem *criminales*, et si jure⁹⁹⁸
civilis pro furto simplici nec poena mortis,
nec mutilationis statuta, sed aliter (nimi-
rum, arbitrii poena) castigandum sit per
Authent. sed novo juri C. de servis fugiti-
v. ex consuetudine tamen, & recepto jam usi,
apud plerosque populos, capitali poenâ ple-
nitur, si sit magnum, si sapienter iteratum;
quæ poena licet valde gravis sit, cum pro
re temporali infligatur; iusta tamen est, ut
conservetur publica pax, & tanquillitas, ad
refroendam avaritiam, & criminis fre-
quentiam. Et ideo, etiam per ordinatio-
nem criminalem Caroli V. hoc crimen *op-
pitale* est, qua cavetur, ut, qui furto, præ-
sertim non *manifesto* quinque florenos (per
florenum hic ex præt. intelligendo non
Rhenensem, sed *aureum Ungaricum*, ut
notat Haunoldus de Jure tom. 6. tr. 2. n.
211. Braun. cit. & alii) pro prima vice *le-
vius*; pro secunda *severius*; pro tertia, et
jam *ultimo supplicio* (scilicet suspendio)
puniatur, de quo videri potest ejusdem articulus 157. cum sequentibus. Ex hac ordinatione colliges, *pñnam mortis*, furi sim-
plici, non ob *criminis magnitudinem*, sed
reiterationem, & *frequentiam* impositam
esse. Unde non detunt, qui merito cen-
seant, furto simplici, primo tamen, vel
etiam secundò, *ex vi ordinationis Carolina*,
non imponi poenam mortis; & quamvis
artic. 190. dicat, *marem*, si primâ vice
furtum commiserit, agendum in furcam;
fæminam mergendam in aquam, loquitur
tamen citato loco solū de furto *seditionis*,
cum effractione, aut violentia facto.

Præter

Præter hæc not. 1. quando res farto
sublata, de se levis est, & solùm gravis re-
spectivè, ob inopiam ejus, qui injuriam
passus est, non censi furtum dignum
poenâ capitali ex vi Constitutionis Caroli-
nae; sed requiri quantitatem in re ibidem ex-
pressam, nimirum quinque florenorum,
vel ultra, sumendo florenum juxta num-
priorem. In poenis enim stricior inter-
pretatio facienda est. Nec obstat, quod
in eadem Constitutione dicitur, attenden-
dum ad opulentiam ejus, cui furtum sit; nam
hoc sit eo fine, ut pena mitigetur; quia
quinque solidi, relata ad opulentum, non
sunt grave damnum; nam ex hoc non re-
ctè sequitur durius puniendum, attentâ in-
opia illius, cui sit furtum, licet relata ad
inopem sit grave damnum. *Mitigare* enim
panam, est ex dispositione favorabili;
augere autem, ex dispositione odiosa: ergo
non debet esse par in utroque interpre-
tatio.

Not. 2. probabilius esse tertium fur-
tum cadere sub poenam ordinationis Ca-
rolinæ; licet priora duo jam vel punita, vel
condemnata sint. Quia, licet non aug-
ant quantitatem, faciunt tamen, quod cum
tertio arguant *reiterationem*, & *consuetudinem*. Plura de his videri possunt apud Hau-
noldum tom. 6. tract. 2. præsertim à n. 122.
ubi proponit quæstionem, qualis debeat
esse effractio, ut fur, *effractor*, suspendio
puniendus sit vi constitutionis Carolinae,
etiamsi valor furti sit infra quinque flo-
renos.

De poenis furtorum, quæ qualificata
sunt, not. 1. poenam *peculatus non sacrilegi*
de jure civili esse deportationem, si fur sit
persona privata, per l. 3. ff. *de furtis*, juncta
etiam l. 6. & 13. ff. eod. ubi duplex exceptio
continetur. Judicibus autem, & Magi-
stratis, qui Rei sunt peculatus, L. unicà,
C. de crim. *peculatus*, statuta est poena *capita-
lis*, in qua tamen qualitas mortis conside-
randa venit, l. 6. ff. *de furtis*, quo posito præ-
terea advertendum, si furtum non sit rei
sacrae de loco sacro *copulativè*, jure civili
non esse furtum sacrilegum per l. 5. ff.
cod.

Not. 2. poenam *peculatus Sacrilegi*, ju-
xta acceptiōē *sacrilegi*, in jure civili de-
clarari cit. l. 6. ff. *de furtis*, ordinationem
tamen Carolinam artic. 172. statuere. 1. fu-
rem vasis sacri, ciborii, vel Monstrantiæ
cum sacra hostia ibi asservata, vivum exuri-

2. Puniendum esse per mortem pro quali-
tate rei, cum Consilio Jurisperitorum, qui
vas aureum, vel argenteum, sive cum, sive
sine reliquis, vel calicem, aut patenam fu-
ratus fuerit, sive in loco sacro, sive non sa-
cro. 3. Idem statutum esse in euri, qui a-
nimo furandi, templum, sacrarium, vel
sacrificiū perfringit, aut dolosis armis a-
perit. 4. Etiam in eundem, qui quocun-
que modo ex area, in quam fideles pecu-
nias pro sacrificiis usibus offerre solent, furatus
fuerit.

Poenâ delicti *de residuis* est, quod talis, 1003
præter pecuniam, quam deber, tertiam
partem ejusdem pecunia perdat, l. 4. §. 5.
ff. h.t. *Abigei* juxta l. 1. ff. eod. puniuntur poe-
nâ gladii. *Plagiariis* L. fin. ff. ad Leg. *Fabiam*
de plagiariis. pecunaria poena olim statuta, in
usu esse desit, & pro delicti qualitate & mo-
do puniuntur plerumque damnatione ad
metallum; poenâ gladii verò in casu, quo
vendunt servum, vel liberum hominem
suppresum emptori, ut eum alio asportet,
ut dicitur L. fin. C. h.t. Deinde si viventium
filiorum fiat distractio, & parentes orben-
tur, cit. l. fin.

Poenâ *concussionis*, prout fit à Judice, 1004
vel Magistratu, est arbitria, secundum ju-
dicis prudentiam pro modo delicti, perl. 1.
ff. *de concusione*, cui addi potest c. 1. de sent.
& re judicata, ubi *Judici Ecclesiastico*, ordi-
nario, vel delegato, contra conscientiam, &
iustitiam, in gravamen partis alterius, in ju-
dicio quidquā facienti in gratiam alterius,
vel per sordes (nimirum avaritia) decernunt
suspensio per annum ab executione officii, &
satisfactio parti, quam lesit, ad estimationem
litis: de poena verò Judicis, qui se pecunia
corrumpi finit, agitur toto titulo C. de Lege
Jul. Repetund.

De criminis *repetundarum*, quod com-
mittitur à Judicibus recipientibus munera,
ut aliquid faciant, vel omittant, l. 7. ad cit.
L. Jul. *Repetundarum*, statuitur, quod dam-
nati extra ordinem puniri soleant, & ple-
rumque exilio, vel durius. L. autem 6. pro-
hibentur *testimonium dare*, *Judices esse*, &
postulare. De hoc crimeni ait Hauoldus
tom. 6. de Jure, & Just. tract. 2. n. 153. dolere
multos, quod hodiernis moribus hoc crimen, pro
non crimen, habeatur apud non paucos, nec fa-
cile contingat, aliquem ex hoc crimeni conde-
mnari. Sed quidquid sit de usu fori externi;
certum tamen est, hos Judices æternæ apud
Deum poenæ obnoxios manere, si damna iis,
quibus

quibus tam corrupto judicio nocuerunt,
non condignè resarciant.

1006 *Stellionatus*, cùm sit genus ad omnia
crimina, non habentia titulum speciale, iis
poenis subjicitur, quibus ea, quæ no-
men ejus recipiunt. De poena *expilate hæ-
reditatis l. 1. ff. h.t.* dicitur, ejusmodi expi-
latores extra ordinem solere coerciri per ac-
cusationem expilate hæreditatis; non au-

tem poenâ furum; cùm furtum strictè sum-
ptum requirat, quod aliqua persona existat,
cui res afferatur, tanquam possidenti, &
detinenti, nisi defunctus rem pignori dede-
rit, accommodaverit, aut usus fructus alie-
nus in ea re sit, ut dicitur l. 68. cum sequen-
tibus ff. *de furtis*, quia tunc res jam erat *in
detentione certa persona*, nempe creditoris
commodatarii, Usufructuarii.

QUÆSTIO XIX. IN TITULUM XIX. DE USURIS.

1007

Sura contingunt in mutuo;
mutuum autem sic dictum est, quia de *meo* fit *tuum*. Definitur *traditio rei consenseris in numero, pondere, & mensura, sive recuperandi statuto tempore tantundem in genere suo*. Dicitur *traditio*, quia mutuum non perficitur solo consensu, sed traditione, quâ rei dominium transfertur. Dicitur *rei consenseris in pondere, &c.* ut massa argenti; *in numero*, ut in pecunia; *in mensura*, prout est vinum, triticum, quæ dicuntur recipere functionem, quia nimis funguntur officio, vel vice alterius, ut vinum pro vi-
no, &c. Dicitur *cum sive*, ad differentiam donationis, venditionis, &c. Dicitur *statuto tempore*, quia mutuatorius non tenetur reddere ante; Dicitur *tantundem*; nam hoc solum requiritur, ut reddatur tantum, quantum datum est. Dicitur *in genere suo*, quia non requiritur, ut reddatur idem in individuo. Id, quod alteri mutuo datur, vocatur *sors*; *lucrum* autem, quod ex contractu mutui nascitur ultra sortem, dicitur *usura, seu fenus, à foetu, quasi sit partus, seu fructus pecuniae, vel alterius rei mutuo datae*; hinc si quis mutuò dat centum florenos ad annum, cum obligatione sibi anno elapo reddendi centum decem, *sors* erunt centum; *lucrum, usura, seu, fenus, erunt illi decem floreni*; his præmissis:

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit usura?

1008 *Communis docet usuram esse lucrum
questum ex mutuo vi mutui.* Dicitur
lucrum, quo intelligitur aliquid pretio æsti-

mabile supra sortem, seu ultra id, quod mu-
tuò datum est, ut dixi priori num. Dicitur
questum, vel mente, & animo, & erit usura
mentalís; seu pacto expresso, & dicitur
usura realis: Dicitur *questum ex mutuo*,
vel *expresso vel tacito, aut palliato*, quod fit,
cùm res mutuò data, vendi singitur. Dicitur
vi mutui, cùm scilicet hoc *præcisè* titu-
lo, ex re mutuo data, lucrum queritur, *quia
mutuo datur secluso* quovis alio justo titulo,
& in hoc propriè consistit differentia *usura*. Si enim alio titulo lucrum exigas, in casu,
quo mutuum datur, v.g. quia tibi interim
cessat lucrum, quod fecisses eâ re negotian-
do, lucrum illud non est *vi mutui*, sed *vi al-
terius contractus*, ut amplius patet ex di-
cendis.

Ex hoc sequitur, quod si contractui mu-
tuacionis superaddatur alijs contractus
onerofus, in alio justo titulo fundatus, possit
exigil lucrum; cùm id non sit ex mutuo, sed
ex alio contractu onerofo, qualiter sit, quando
mutuator, dans mutuum cum damno
emergente, vel lucro cessante, superaddit
novum contractum, distinctum à mutuo,
recipiendi astimationem illius; nam sic ob-
ligat se ad sustinendum illud damnum emer-
gens, aut illam lucri cessationem, quorum
utrumlibet est pretio dignum. Sic Cardenas
in propos. damnatas ab Innocent. II. disserit.
25. c. 2. n. 2. si quid autem ultra sortem exi-
gitur, *præcisè* tanquam debitum ex mutuo,
propriè usura est. Sic Castropalaus d. 4. de
Just. Comut. p. 9. n. 2.

Hinc si quis aliquem obliget ad amicitia
signa exhibenda, ad remissionem injuria,
tanquam debitum *ex mutuo, & non aliunde;*
usuram committit, si exigat, ut pretium
mutui